

eul_wid: tyc-ab

Ζώσιμος ὁ Πανοπολίτης · Zosimus of Panopolis

Zosimus-Instruments and Furnaces, Genuine Notes-the Omega Element

Ζωσίμου περὶ ὀργάνων καὶ καμίνων γνήσια ὑπομνήματα

Period: Ὀψιμαρχαία [Late Antique](#)
Dialect: Κοινή τεχνική [Technical Koine](#)
Domain: Ἐπιστήμη [Science](#)
Format: Πραγματεία [Treatise](#)

[20] ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΖΩΣΙΜΟΥ ΠΕΡΙ ΟΡΓΑΝΩΝ ΚΑΙ ΚΑΜΙΝΩΝ ΓΝΗΣΙΑ ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥ Ω ΣΤΟΙΧΕΙΟΥ Τὸ Ω στοιχεῖον στρογγύλον τὸ διμερὲς, τὸ ἀνῆκον τῇ ἑβδόμῃ Κρόνου ζώνῃ, κατὰ τὴν ἔνσωμον φράσιν· κατὰ γὰρ τὴν ἀσώματον ἄλλο τί ἐστὶν ἀνερμήνευτον. Ὁ μόνος Νικόθεος κεκρυμμένος οἶδεν· κατὰ δὲ τὴν ἔνσωμον τὸ λεγόμενον ὠκεανὸς, θεῶν, φησὶ, πάντων γένεσις καὶ σπορά, καθάπερ, φησὶν, αἱ μοναρχικαὶ τῆς ἐνσώμου φράσεως. Τὸ δὲ λεγόμενον μέγα καὶ θαυμαστὸν Ω στοιχεῖον περιέχει τὸν περὶ ὀργάνων ὕδατος θείου λόγον, καὶ καμίνων πασῶν μηχανικῶν [καὶ ἀπλῶν] καὶ ἀπλῶς πασῶν. Ζώσιμος Θεοσεβεῖη ευημερεῖ. Αἱ καιρικαὶ καταβαφαί, ὧ γυναι, εἰς χλευασμὸν ἐποίησαν τὴν περὶ καμίνων βίβλον. Πολλοὶ γὰρ εὐμένειαν ἐσχηκότες παρὰ τοῦ ἰδίου δαιμονίου, ἐπιτυχάνειν τῶν καιρικῶν ἐχλεύασαν, καὶ τὴν περὶ καμίνων καὶ ὀργάνων βίβλον ὡς οὐκ οὔσαν ἀληθῆ. Καὶ οὐδεὶς λόγος αὐτοὺς ἀποδεικτικὸς ἔπεισεν ὅτι ἀλήθειά ἐστιν, εἰ μὴ αὐτὸς ὁ ἴδιος αὐτῶν δαίμων, κατὰ τοὺς χρόνους τῆς αὐτῶν εἰμαρμένης μεταβληθεὶς, παραλαβόντος αὐτοῦ, κακοποιῶν δὲ εἰπεῖν καὶ τῆς τέχνης καὶ τῆς εὐδαιμονίας αὐτῶν πάσης κωλυθείσης, καὶ ἐφ' ἑκάτερα τραπέντων τῶν αὐτῶν τύχῃ ῥημάτων, μόλις ἐκ τῶν ἐναργῶν τῆς εἰμαρμένης αὐτῶν ἀποδείξων, ὠμολόγησαν εἶναι τι, καὶ μετ' ἐκείνων ὧν πρότερον ἐφρόνουν. [20]

2 229 Ἀλλ' οἱ τοιοῦτοι οὐκ ἀποδεκτοὶ οὔτε παρὰ Θεῶν οὔτε φιλοσόφοις ἀνθρώποις· πάλιν γὰρ τῶν χρόνων σχηματισθέντων κατὰ τοὺς λεπτοὺς χρόνους, καλῶς καὶ τοῦ δαιμονίου σωματικῶς αὐτοὺς εὐεργετοῦντος, πάλιν μεταβάλλεται ἐφ' ἑτέραν ὁμολογίαν, τῶν προτέρων ἐναργῶν πραγμάτων πάντων λελησμένοι, πάντοτε τῇ εἰμαρμένῃ ἀκολουθοῦντες, καὶ εἰς τὰς λεγομένας καὶ εἰς τὰ ἐναντία, μηδὲν ἕτερον τῶν σωματικῶν φανταζόμενοι, ἀλλὰ τὴν εἰμαρμένην. Τοὺς τοιοῦτους δὲ ἀνθρώπους ὁ Ἑρμῆς ἐν τῷ περὶ φύσεων ἐκάλει ἄνοας, τῆς εἰμαρμένης μόνους ὄντας πομπὰς, μηδὲν τῶν ἀσωμάτων φανταζομένους, μήτε αὐτὴν τὴν εἰμαρμένην τοὺς αὐτοὺς ἄγουσαν δικαίως, ἀλλὰ τοὺς δυσφημοῦντας αὐτῆς τὰ σωματικὰ παιδευτήρια, καὶ τῶν εὐδαιμόνων αὐτῆς ἐκτὸς, ἄλλο φανταζομένους. Ὁ δὲ Ἑρμῆς καὶ ὁ Ζωροάστρης τὸ φιλοσόφων γένος ἀνώτερον τῆς εἰμαρμένης εἶπον, τῷ μήτε τῇ εὐδαιμονίᾳ αὐτῆς χαίρειν, ἡδονῶν γὰρ κρατοῦσι, μήτε τοῖς κακοῖς αὐτῆς βάλλεσθαι, πάντοτε ἐναυλίαν ἄγοντες, μήτε τὰ καλὰ δῶρα παρ' αὐτῆς καταδεχόμενοι, ἐπεὶ περ εἰς πέρας κακῶν βλέπουσιν. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Ἡσίοδος τὸν Προμηθεά εισάγει τῷ Ἐπιμηθεὶ παραγγέλλοντα· τίνα οἶονται οἱ ἄνθρωποι πασῶν μείζονα

εὐδαιμονίαν; γυναικα εὔμορφον, φησὶ, σὺν πλούτῳ πολλῷ, καὶ φησι· μήτε δῶρον δέξασθαι παρὰ Ζηνὸς Ὀλυμπίου, ἀλλ' ἀποπέμπειν ἐξοπίσω, διδάσκων τὸν ἴδιον ἀδελφὸν διὰ φιλοσοφίας ἀποπέμπειν τὰ τοῦ Διὸς, τουτέστι τῆς εἰμαρμένης δῶρα. Ζωροάστρης δὲ εἰδήσει τῶν ἄνω πάντων καὶ μαγεία αὐχῶν, τῆς ἐνσώμου φράσεως φάσκει ἀποστρέφεσθαι πάντα τῆς εἰμαρμένης τὰ κακὰ, καὶ μερικὰ καὶ καθολικά. ^[25]

2 230 Ὁ μέντοι Ἑρμῆς ἐν τῷ περὶ ἀναυλίας διαβάλλει καὶ τὴν μαγείαν, λέγων ὅτι οὐ δεῖ τὸν πνευματικὸν ἄνθρωπον τὸν ἐπιγινῶντα ἑαυτὸν, οὔτε διὰ μαγείας καθορθοῦν τι, ἐὰν καὶ καλὸν νομίζεται, μηδὲ βιάζεσθαι τὴν ἀνάγκην, ἀλλ' ἑὼν ὡς ἔχει φύσεως καὶ κρίσεως πορεύεσθαι δὲ διὰ μόνου τοῦ ζητεῖν, ἑαυτὸν καὶ θεὸν ἐπιγινῶντα, κρατεῖν τὴν ἀκατονόμαστον τριάδα· καὶ ἑὼν τὴν εἰμαρμένην ὃ θέλει ποιεῖν, τῷ ἑὼν τῇ σπηλῷ, τουτέστιν τῷ σώματι. Καὶ οὕτως φησί· «Νοήσας καὶ πολιτευσάμενος θεάσῃ τὸν Θεοῦ υἱὸν, πάντα γινόμενον τῶν ὁσίων ψυχῶν ἕνεκεν· ἵνα αὐτὴν ἐκσπάσῃ ἐκ τοῦ χώρου τῆς εἰμαρμένης ἐπὶ τὸν ἄσώματον, ὅρα αὐτὸν γινόμενον πάντα, θεὸν, ἄγγελον, ἄνθρωπον παθητόν· πάντα γὰρ δυνάμενος πάντα ὅσα θέλει γίνεται, καὶ πατρὶ ὑπακούει διὰ παντὸς σώματος διήκων, φωτίζων τὸν ἐκάστης νοῦν, εἰς τὸν εὐδαίμονα χώρον ἀνώρμησεν, ὅπουπερ ἦν καὶ πρὸ τοῦ τὸ σωματικὸν γενέσθαι, αὐτῷ ἀκολουθοῦντα καὶ ὑπ' αὐτοῦ ὀρεγόμενον καὶ ὀδηγούμενον εἰς ἐκεῖνο τὸ φῶς. Καὶ βλέψαι τὸν πίνακα ὃν Κέβητος γράψας, καὶ ὁ τρίσμεγας Πλάτων, καὶ ὁ μυριόμεγας Ἑρμῆς, ὅτι Θῶυθος ἐρμηνεύεται τῇ ἱερατικῇ πρώτῃ φωνῇ, ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐρμηνεὺς πάντων τῶν ὄντων, καὶ ὀνοματοποιὸς πάντων τῶν σωματικῶν. Οἱ δὲ Χαλδαῖοι καὶ Πάρθοι καὶ Μῆδοι καὶ Ἑβραῖοι καλοῦσιν αὐτὸν Ἀδὰμ, ὃ ἐστὶν ἐρμηνεία γῆ παρθένος, καὶ γῆ αἱματώδης, καὶ γῆ πυρά, καὶ γῆ σαρκίνη. Ταῦτα δὲ ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τῶν Πτολεμαίων ἠϋρηνται· ὃν ἀπέθεντο εἰς ἕκαστον ἱερὸν, μάλιστα τῷ Σαραπίῳ, ὅτε παρεκάλεσεν Ἀσενὰν τῶν ἀρχιεροσολύμων πέμψαντα Ἑρμῆν ὃς εἰρμηνεύσε πᾶσαν τὴν Ἑβραΐδα ἑλληνιστὶ καὶ αἰγυπτιστὶ. Οὕτως οὖν καλεῖται ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ὁ παρ' ἡμῖν Θωϋθ, καὶ παρ' ἐκείνοις Ἀδὰμ, τῇ τῶν ἀγγέλων φωνῇ αὐτὸν καλέσαντες. ^[25]

2 231 Οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ συμβολικῶς διὰ τεσσάρων στοιχείων ἐκ πάσης τῆς σφαίρας αὐτὸν εἰπόντες κατὰ τὸ σῶμα. Τὸ γὰρ ἄλφα αὐτοῦ στοιχεῖον ἀνατολὴν δηλοῖ, τὸν ἀέρα· τὸ δὲ δέλτα αὐτοῦ στοιχεῖον δύσιν δηλοῖ τὴν κάτω καταδύσασαν διὰ τὸ βάρος· τὸ δὲ Μ στοιχεῖον μεσημβρίαν δηλοῖ, τὸ μέσον τούτων τῶν σωμάτων πεπαντικὸν πῦρ τὸ εἰς τὴν μέσσην τετάρτην ζώνην. Οὕτως οὖν ὁ σάρκινος Ἀδὰμ κατὰ τὴν φαινομένην περίπλασιν Θωϋθ καλεῖται· ὁ δὲ ἔσω αὐτοῦ ἄνθρωπος ὁ πνευματικὸς, <ὄνι> καὶ κύρομα ἔχειον καὶ προσηγορικόν. Τὸ μὲν οὖν κύριον ἄγνωῶν διὰ τὸ τέως· μόνος γὰρ Νικόθεος ὁ ἀνεύρετος ταῦτα οἶδεν· τὸ δὲ προσηγορικὸν αὐτοῦ ὄνομα φῶς καλεῖται, ἀφ' οὗ καὶ φῶτας παρηκολούθησε λέγεσθαι τοὺς ἀνθρώπους. Ὅτε ἦν φῶς ἐν τῷ Παραδείσῳ διαπνεόμενος ὑπὸ τῆς εἰμαρμένης, ἔπεισαν αὐτὸν ὡς ἄκακον καὶ ἀνενέργητον ἐνδύσασθαι τὸν παρ' αὐτοῦ Ἀδὰμ, τὸν ἐκ τῆς εἰμαρμένης, τὸν ἐκ τῶν τεσσάρων στοιχείων. Ὁ δὲ διὰ τὸ ἄκακον οὐκ ἀπεστράφη. Εἰ δὲ ἐκαυχῶντο ὡς δεδουλαγωγημένου αὐτοῦ τὸν ἔξω ἄνθρωπον, δεσμὸν εἶπεν ὁ Ἡσίοδος, ὃν ἔδησεν ὁ Ζεὺς τὸν Προμηθεά. Εἶτα μετὰ <τοῦτον> τὸν δεσμὸν, ἄλλον αὐτῷ δεσμὸν ἐπιπέμπει τὴν Πανδώρην ἣν οἱ Ἑβραῖοι καλοῦσιν Εὐάν. Ὁ γὰρ Προμηθεὺς καὶ Ἐπιμηθεὺς εἷς ἄνθρωπός ἐστι κατὰ τὸν ἀλληγορικὸν λόγον, τουτέστι ψυχὴ καὶ σῶμα. Καὶ ποτὲ μὲν ψυχῆς ἔχει εἰκόνα ὁ Προμηθεὺς, ποτὲ δὲ νοός, ποτὲ δὲ σαρκός, διὰ τὴν παρακοὴν τοῦ Ἐπιμηθέως ἣν παρήκουσεν τοῦ Προμηθέως τοῦ ἰδίου <ἀδελφοῦ>· φησὶ γὰρ ὁ νοῦς ἡμῶν· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ Θεοῦ πάντα δυνάμενος, καὶ πάντα γινόμενος, ὅτε θέλει, ὡς θέλει φαίνει ἐκάστῳ· Ἀδὰμ προσῆν Ἰησοῦς Χριστὸς <ὁς> ἀνῆνεγκεν, ὅπου καὶ τὸ πρότερον διῆγον φῶτες καλούμενοι. Ἐφάνη δὲ καὶ τοῖς πάνυ ἀδυνάτοις ἀνθρώποις, ἄνθρωπος γεγονὼς παθητὸς καὶ ῥαπιζόμενος, καὶ λάθρα τοὺς ἰδίους φῶτας συλήσας, ἅτε μηδὲν παθὼν, τὸν δὲ θάνατον δείξας καταπατεῖσθαι, καὶ ἐῶσθαι καὶ ἔως

ἄρτι καὶ τοῦ τέλους τοῦ κόσμου τόποισι λάθρα, καὶ φανερά συλλῶν τοῖς ἑαυτοῦ, συμβουλευόντων αὐτοῖς λάθρα καὶ διὰ τοῦ νοὸς αὐτῶν καταλλαγὴν ἔχειν τοῦ παρ' αὐτῶν Ἀδὰμ, κοπτομένου καὶ φονευομένου παρ' αὐτῶν τυφληγοροῦντος καὶ διαζηλουμένου τῷ πνευματικῷ καὶ φωτεινῷ ἀνθρώπῳ, τὸν ἑαυτῶν Ἀδὰμ ἀποκτείνουσι. ^[5]

2 232 Ταῦτα δὲ γίνεται ἕως οὗ ἔλθῃ ὁ ἀντίμιμος δαίμων, δι' οὗ ζηλούμενος αὐτοῖς καὶ θέλων ὡς τὸ πρῶτον πλανῆσαι λέγων ἑαυτὸν υἱὸν Θεοῦ, ἄμορφος ὢν καὶ ψυχῇ καὶ σώματι. Οἱ δὲ φρονιμώτεροι γενόμενοι ἐκ τῆς καταλήψεως τοῦ ὄντως υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, δίδουσιν αὐτῷ τὸν ἴδιον Ἀδὰμ εἰς φόνον τὰ ἑαυτῶν φωτεινὰ πνεύματα, σώζοντες ἴδιον χώρον ὅπου περ καὶ πρὸ κόσμου ἦσαν. Πρὶν ἢ δὲ ταῦτα τολμῆσαι, τὸν ἀντίμιμον, τὸν ζηλωτὴν, πρῶτον ἀποστέλλει αὐτοῦ πρόδρομον ἀπὸ τῆς Περσίδος, μυθοπλάνους λόγους λαλοῦντα, καὶ περὶ τὴν εἰμαρμένην ἄγοντα τοὺς ἀνθρώπους. Εἰσὶ δὲ τὰ στοιχεῖα τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἑννέα, τῆς διφθόγγου σωζομένης, κατὰ τὸν τῆς εἰμαρμένης ὅρον. Εἴτα μετὰ περιόδους πλέον ἢ ἑλαττον ἑπτὰ, καὶ αὐτὸς ἑαυτῷ φύσει ἐλεύσεται. Καὶ ταῦτα μόνον Ἑβραῖοι καὶ αἱ ἱεραὶ Ἑρμοῦ βίβλοι περὶ τοῦ φωτεινοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ ὁδηγοῦ αὐτοῦ υἱοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦ γηγίνου Ἀδὰμ, καὶ τοῦ ὁδηγοῦ αὐτοῦ ἀντιμίμου τοῦ δυσφημίου λέγοντος ἑαυτὸν εἶναι υἱὸν Θεοῦ πλάνη. Οἱ δὲ Ἕλληνες καλοῦσιν γήϊον Ἀδὰμ Ἐπιμηθέα συμβουλευόμενον ὑπὸ τοῦ ἰδίου νοῦ, τουτέστι τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ μὴ λαβεῖν τὰ δῶρα τοῦ Διός. Ὅμως καὶ σφαλεῖς καὶ μετανοήσας καὶ τὸν εὐδαίμονα χώρον ζητήσας, πάντα ἐρμηνεύει καὶ πάντα συμβουλεύει τοῖς ἔχουσιν ἀκοὰς νοεράς οἱ δὲ τὰς σωματικὰς ἔχοντες μόνον ἀκοὰς τῆς εἰμαρμένης εἰσὶ, μηδὲν ἄλλο καταδεχόμενοι ἢ ὁμολογοῦντες. ^[25]

2 233 Ὅσοι τὰς καιρικὰς <ποιουσι καταβαφὰς> εὐτυχοῦντες οὐδὲν ἕτερον λέγουσι, τῆς τέχνης χλευάζοντες, ἢ τὴν μεγάλην περὶ καμίνων βίβλον· καὶ οὐδὲ τὸν ποιητὴν κατανοοῦσι λέγοντα· ἀλλ' οὕτως ἅμα θεοὶ δόσαν ἀνθρώποισι καὶ τὰ ἐξῆς. Καὶ οὐδὲν ἐνθυμοῦνται οὔτε βλέπουσι τὰς τῶν ἀνθρώπων διαγωγὰς, ὅτι καὶ εἰς μίαν τέχνην ἄνθρωποι διαφόρως εὐτυχοῦσι, καὶ διαφόρως τὴν μίαν τέχνην ἐργάζονται, διὰ τὰ ἦθη καὶ διάφορα σχήματα τῶν ἀστέρων μίαν τέχνην ποιεῖν. Καὶ τὸν μὲν ἄγων τεχνίτην, τὸν δὲ μόνον τεχνίτην, τὸν δὲ ὑποβεβηκότα, τὸν δὲ χεῖρονα, <τὸν δ'> ἀπρόκοπον, οὕτως ἐστὶν <εὐρεῖν> ἐπὶ πασῶν τῶν τεχνῶν καὶ διαφόροις ἐργαλείοις καὶ ἀγωγαῖς τὴν αὐτὴν τέχνην ἐργαζομένους καὶ διαφόρους ἔχοντας τὸ νοερὸν καὶ ἐπιτευκτικόν. Καὶ μάλιστα ὑπὲρ πάσας τὰς τέχνας, ἐν τῇ ἱερατικῇ ταῦτά ἐστι θεωρῆσαι. Φέρει εἰπεῖν κατεαγότος ὁστέου, ἐὰν εὐρεθῇ ἱερεὺς ὃς τότε διὰ τῆς ἰδίας δεισιδαιμονίας ποιῶν, κολλᾷ τὸ ὅστον, ὥστε καὶ τρισμὸν ἀκοῦσαι συνερχομένων εἰς ἄλληλα τῶν ὁστέων. Ἐὰν δὲ μὴ εὐρεθῇ ἱερεὺς, οὐ μὴ φοβηθῇ ἄνθρωπος ἀποθανεῖν, ἀλλὰ φέρωνται ἱατροὶ ἔχοντες βίβλους κατὰ ζωγράφους γραμμικὰς ἐχούσας γραμμάς· καὶ ὁσαιδηποτοῦν εἰσι γραμμαὶ, καὶ ἀπὸ βιβλίου περιδεδεσμεῖται ὁ ἄνθρωπος μηχανικῶς καὶ ζῆ χρόνον <τὶνὰ>, τὴν ὑγίαν πορισάμενος· καὶ οὐδήπου ἐφίεται ἄνθρωπος ἀποθανεῖν διὰ τὸ μὴ εὐρηκέναι ἱερέα ὁστοδέτην. Οὗτοι δὲ ἀποτυχόντες τῷ λιμῷ τελευτῶσι μὴ καταξιοῦντες τὴν ὁστοδητικὴν τῶν καμίνων διαγραφὴν νοῆσαι καὶ ποιῆσαι, ἵνα μακάριοι γενόμενοι νικήσωσι πενίαν, τὴν ἀνίατον νόσον. Καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τοσοῦτον. Ἐγὼ δὲ ἐπὶ τὸ προκείμενον ἐλεύσομαι, ὡς ἔστι περὶ ὀργάνων. ^[25]

2 234 Λαβὼν γάρ σου τὰς ἐπιστολάς ἃς ἔγραψας, εὐρόν σε παρακαλοῦσαν ὅπως καὶ τὴν τῶν ὀργάνων ἔκδοσίν σοι συγγράψω. Ἐθαύμασα δέ σε ὅτι περ καὶ τὰ μὴ ὀφείλοντα συγγράφεις τυχεῖν παρ' ἐμοῦ, ἢ οὐκ ἤκουσας τοῦ φιλοσόφου λέγοντος ὅτι «ταῦτα ἐκὼν παρεσιώπησα διὰ τὸ ἀφθόνως αὐτὰ ἐγκεῖσθαι καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις μου γραφαῖς. Σὺ δὲ παρ' ἐμοῦ ταῦτα μαθεῖν ἡβουλήθης· ἀλλὰ μὴ οἷοι ἀξιοπιστότερον ἐμὲ τῶν ἀρχαίων συγγράψαι. Γίνωσκε ὡς οὐκ ἂν δυναίμην. Ἀλλ' ἵνα καὶ πάντα τὰ παρ' ἐκείνων λαληθέντα νοήσωμεν τοίνυν τὰ παρ' ἐκείνων σοι ὑποθήσω. Ἐχει δὲ οὕτως. Βίκος ὑέλεος, σωλὴν ὁστράκινος μῆκος πήχεως ἐνός. Λωπὰς ἢ ἄγγος στενόστομον ἐν ᾧ

ἢ τῷ σωλῆνι τὸ πάχος βικίῳ τῷ στόματι αὐτοῦ. Ὁ δὲ τύπος <οὔτος> . Ἐχειν δὲ δεῖ ἐπίλιθον κρατηρίαν ὕδατος, καὶ παραψᾶν σπόγγῳ τὸ ἄγγος, καὶ ἐπὶ τῶν αἰθαλῶν καὶ τῆς ὑδραργύρου τὸ αὐτό. Ἐξεστὶ δὲ ἐν τῷ φανῶ καὶ τοῖς ὁμοίοις ὀργάνοις ἔχουσιν ἐγκάθισμα ὥσει δρακοντῶδες πῆσσειν τὴν ὑδράργυρον, καὶ ξανθὴν αὐτὴν καθιστᾶν διὰ τῆς τοῦ θεοῦ ἀναθυμιάσεως, τῶν ἀρχαίων γραφῶν τοῦτο παρεγγυουσῶν. Ἀμοιροῦντος μὲν τοῦ φανοῦ Κρόνον, καὶ ἐπιθαυμάσεις ἐπὶ ταύτῃ τῇ γραφῇ ὅτι δύο μυστήρια ἐν αὐτῇ ἐκρύβη φανερά, καὶ οὐ ζητοῦμεν [ὅτι] πῶς ἢ τοῦ θεοῦ αἰθάλη λευκαίνουσα τὴν ὑδράργυρον ξανθὴν ἀναδείκνυσιν· μήτι γε καυθείσης αὐτῆς ἐστὶ τοῦτο· ἔτι δὲ καὶ αὐτὴ λευκὴ οὔσα καὶ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ ὑπὸ λευκοῦ καιομένη καὶ πηγνυμένη, ὅπως ξανθὴ ἔρχεται. Ἔδει τοίνυν τοὺς νέους πρό γε πάντων ταῦτα ζητεῖν. ^[20]

2 235 Τὸ δὲ ἕτερον μυστήριον οἶμαι μὴ μόνην αὐτὴν πηγνυσθαι, ἀλλὰ καὶ μεθ' ὅλου τοῦ συνθέματος. Τὰ μέντοι ὄργανα εἰς ἃ γίνεται καὶ ὕδωρ θεοῦ ἄθικτον, καὶ πῆξις ὑδραργύρου, καὶ μαλαγμάτων ποτίσεις, καὶ βαφὴ μαλαγμάτων, ἐστὶ ταῦτα. Ὅτι ἀπὸ ἀσκιάστου χαλκοῦ ἰὸς γενόμενος ξανθωθεὶς αἰθαλοῦται καὶ ἀποτίθεται ἐν μέλιτι λευκῷ. Ὅτι καὶ τὸ μάλαγμα τὸ ἀπὸ τοῦ ἡμετέρου χαλκοῦ ξανθωθὲν ποιεῖ ἀντ' αὐτοῦ ἦττον δέ· ὅλα δὲ αὐτὰ κεῖται παρὰ Ἀγαθοδαίμονι. Ὅτι καὶ τὸ μάλαγμα τὸ διὰ σκωριδίου βάλε ἐμφανῶς, καὶ πῆξον τῇ αἰθάλῃ τῶν θείων τῶν ἀναθυμιωμένων, ἵνα γένηται ὡς κιννάβαρις. Εἴτα βαλὼν εἰς βούκλας ἢ ληκύθια καὶ ἐκτείνας, χρῶ ὡς ἔχει ὀπίσω. Ὡς φαίνεται οὖν, ὅλα τὰ εἶδη τὰ ἐξ αἰθαλῶν ὁ Ἀγαθοδαίμων, οἶον χρυσόκολλαν, καὶ ἐτήσιον, καὶ χρυσάνθιον, καὶ ἀπλῶς πάντα εἰς τὴν καταβαφὴν τοῦ ἀργύρου κέκρται, ὡς ἔχει αὐτοῦ ἢ ὑστέρᾳ τάξις. Αἰθάλας δὲ βάλλει, ἵνα μὴ σκωριάσῃ ὁ ἄργυρος, ἢ ἀπουσιάσῃ τῶν παχέων σωμάτων καὶ γεωδεστέρων εἰωθότων καίεσθαι καὶ φρύγεσθαι. ^[20]